

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงในโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อการวางแผนและกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาในประเทศไทย เพื่อเพิ่มความสามารถของคนไทยให้พร้อมที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถจัดเตรียมแผนการศึกษาของประเทศให้มีความสมบูรณ์พร้อมในทุกๆ ด้าน มีความชัดเจนในการกำหนดเป้าประสงค์หลักของการศึกษาที่ชัดเจน โดยคนไทยที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีคุณลักษณะสำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มของจิต 2) กลุ่มทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และ 3) องค์ความรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยองค์ความรู้ที่สำคัญประกอบด้วยกลุ่มสาระความรู้วิชาแกน (Core Subjects and Interdisciplinary Themes) ซึ่งรวมไปถึงความรู้เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศที่สำคัญของโลก (Foreign Languages) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557 : 84)

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ ภาษาต่างประเทศที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานคือ ภาษาอังกฤษ ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน จีน ญี่ปุ่น อาหรับ บาลี และภาษากลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน หรือภาษาอื่นๆ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาที่จะจัดทำรายวิชาและจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556 : 1)

จากความสำคัญในการเรียนภาษาต่างประเทศที่ชัดเจนมากขึ้น นอกเหนือจากภาษาอังกฤษแล้ว ภาษาเยอรมันก็มีความสำคัญเช่นกัน ด้วยประเทศเยอรมนีมีความสำคัญด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีระดับต้นของโลก เป็นประเทศที่มีชื่อเสียงในด้านการศึกษา

โดยเฉพาะในด้านการแพทย์ วิศวกรรม และนิติศาสตร์ ผู้ที่มีความสามารถสื่อสารภาษาเยอรมันสามารถศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลและความรู้ที่ทันสมัยได้ รัฐบาลเยอรมันได้ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาไม่เพียงเฉพาะประชาชนในประเทศ แต่ยังมีทุนสำหรับนักเรียนนักศึกษาต่างชาติหลายร้อยทุนในทุกๆปี ในด้านการประกอบอาชีพในประเทศไทยมีบริษัทที่เป็นของเยอรมันหลายแห่งที่ต้องการบุคลากรที่มีความสามารถทางการสื่อสารภาษาเยอรมัน สำหรับความจำเป็นของภาษาเยอรมันในประเทศไทยคือเรื่องการท่องเที่ยว การโรงแรม และการศึกษาต่อในประเทศเยอรมนี วรรณมา แสงอร่ามเรือง (2550 : 1) กล่าวว่ามีคนพูดภาษาเยอรมันเป็นภาษาแม่หรือภาษาราชการทั้งในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกประมาณ 100 ล้านคน ภาษาเยอรมันจึงจัดเป็นภาษาที่มีคนพูดมากที่สุดในยุโรปรองจากภาษารัสเซีย และยังเป็นภาษาที่ติดอันดับ 1 ใน 10 ภาษาที่มีคนพูดมากที่สุดในโลกอีกด้วย

ส่วนในประเทศไทยภาษาเยอรมันได้รับความสนใจเช่นกัน ซึ่งสุภาภรณ์ สุวรรณโอภาส (2553 : 1) ได้ศึกษากลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาเยอรมันของผู้เรียนไทยในภาคใต้ และพบว่าในปัจจุบันภาษาเยอรมันเป็นภาษาต่างประเทศที่คนไทยได้ให้ความสนใจ เนื่องจากมีผู้ประกอบการหลายสาขาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยวของไทย ต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในด้านภาษาเยอรมัน นอกจากนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาเยอรมัน กำหนดให้ภาษาเยอรมันเป็นวิชาเลือกที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นเหตุให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาเยอรมันให้สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมีการจัดทำมาตรฐานสาระการเรียนรู้ภาษาเยอรมันระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานหลักสูตร 3 ปี (ม.4-6)

จุดมุ่งหมายของการเรียนภาษาเยอรมันตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสามารถสื่อสารขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน และแสดงออก สามารถใช้ภาษาในการแสวงหาความรู้ ศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องราวและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เพื่อเข้าถึงปรัชญา วิถีคิด และวิถีชีวิตของคนเยอรมัน สามารถเปรียบเทียบและถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยด้วยภาษาเยอรมันอย่างสร้างสรรค์ และมีเจตคติที่ดีต่อภาษาเยอรมัน ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว สาระสำคัญในการเรียนภาษาเยอรมันตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงประกอบด้วย ภาษา

เพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาเยอรมันในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ตีความ สรุปความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอด และแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556 : 1-6)

การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งนอกเหนือจากปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เมื่อมนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคมจึงต้องมีการติดต่อสื่อสารในการทำกิจกรรมต่างๆด้วยกัน ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลประกอบด้วยทักษะการสื่อสาร 4 ทักษะ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารในลำดับแรกเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ เช่นเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาแรกจากพ่อแม่ ที่เป็นการเรียนรู้แบบธรรมชาติ ไม่จำเป็นต้องท่องศัพท์ แพล หรือ รู้หลักไวยากรณ์ ดังนั้นการเรียนการสอนในระดับเริ่มเรียนรู้ภาษานั้น คงต้องเน้นการมีส่วนร่วมทางภาษาให้มากที่สุด คือผู้เรียนต้องเรียนรู้จากการฟังและพูดอย่างเป็นธรรมชาติจนเกิดทักษะ เริ่มจากการพูดในชีวิตประจำวัน แล้วค่อยขยายออกไปสู่โลกภายนอกมากขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในการศึกษาขั้นสูงขึ้นไป การสอนทักษะการพูดและการฟังจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง การสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ จะสื่อสารกันได้อย่างน้อยที่สุดก็ต้องฟังรู้เรื่องก่อนแล้วจึงจะทำให้สามารถพูดโต้ตอบได้ หรือพูดได้ พูดเป็น หรือใช้เป็น และเป็นประโยชน์ นอกจากนั้นซาราห์ ฟิลลิป (2545 : 31-32) ประยงค์ กลั่นฤทธิ์ (2556 : 81) และเฉลิม ทองนวล (2557 : 19) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะการฟัง-พูดในการเรียนภาษาต่างประเทศไว้สอดคล้องกันว่า ในการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารควรให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้ ทักษะการฟังเป็นความสามารถของผู้เรียนในการฟังได้อย่างเข้าใจในบริบทของภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยการฝึกฝน ไวยากรณ์ คำศัพท์และการออกเสียง การสื่อสารในชีวิตประจำวันนั้นการฟังนับว่าเป็นทักษะรับสารที่สำคัญทักษะหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันการสื่อสารที่สมบูรณ์จะต้องมีการรับสารและการส่งสาร การฟังและการพูดเป็นทักษะที่ใช้มากในชีวิตประจำวัน ในการสอนภาษาต่างประเทศนักเรียนจะต้องฟังให้เข้าใจเสียก่อนจึงจะสามารถพูดโต้ตอบ อ่านหรือเขียนได้ ทักษะการฟังจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียน ส่วนทักษะการพูดเป็นการโต้ตอบจากการฟังและนักเรียนจะได้เรียนรู้ก่อนทักษะการเขียน สำหรับทักษะการฟัง-พูดถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญและพัฒนายากที่สุด ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของผู้เรียนส่วนใหญ่ รวมถึงเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาทั้งหมดของการเรียนภาษาต่างประเทศของคนไทย ดังนั้นทักษะเหล่านี้จึงควรได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรก

ปัญหาหลักของการเรียนภาษาต่างประเทศในประเทศไทยคือ การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศมักจะเน้นที่การเรียนไวยากรณ์ ผู้เรียนมักจะชอบเรียนไวยากรณ์มากกว่าที่จะเน้นการฝึกทักษะให้เกิดความเคยชินในเรื่องการฟังและพูด แต่ที่สำคัญอาจเป็นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่เรียนเพื่อสอบ โดยไม่ได้คิดว่าจะเรียนเพื่อนำไปใช้ติดต่อกับชาวต่างประเทศที่เป็นเจ้าของภาษานั้นๆ ยกตัวอย่างเช่นการเรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทย การที่คนไทยมุ่งเรียนแต่ระบบของภาษามากกว่าเน้นการฝึกทักษะการใช้ภาษา ทำให้เป็นที่มาของปัญหาที่ว่าคนไทยเรียนภาษาอังกฤษมาเป็นเวลานาน แต่เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว ส่วนใหญ่ก็ยังไม่สามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้งานได้ในสถานการณ์จริง หรืออาจใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในระดับพื้นฐานได้บ้างเท่านั้น ทั้งๆ ที่เรียนมามากมาย จากการเห็นปัญหาในการเรียนภาษาต่างประเทศในประเทศไทยเท่าที่ผ่านมา เราควรเรียนภาษาต่างประเทศโดยมุ่งเรียนสิ่งที่เราคิดว่าจะนำไปใช้งานได้ในอนาคต และไม่ควรมีความคิดว่าจำเป็นต้องเรียนไวยากรณ์จนหมดทุกเรื่องก่อนจึงจะเริ่มเรียนหรือฝึกการใช้งานภาษาต่างประเทศ แต่เราควรมุ่งที่การเรียนภาษาต่างประเทศเพื่อการใช้งานจริงๆ โดยเรียนเนื้อหาหลักๆ และเน้นฝึกฝนทักษะที่จำเป็นมากๆ โดยอาจไม่ต้องเน้นครบทั้งสี่ทักษะพร้อมกันเสมอไป ในส่วนของภาษาเยอรมันนั้น คนไทยเรียนภาษาเยอรมันเป็นหนึ่งในภาษาต่างประเทศที่เราเรียนเป็นภาษาที่สองรองจากภาษาอังกฤษ แต่ในปัจจุบันหนังสือเรียนหรือสื่อการสอนภาษาเยอรมันที่ผลิตขึ้นเพื่อให้นักไทยเรียนภาษาเยอรมันยังมีน้อย ส่วนใหญ่เป็นภาษาเยอรมันและอาจมีคำอธิบายประกอบการใช้งานเป็นภาษาเยอรมันซึ่งอาจจะไม่สะดวกในการใช้งานสำหรับคนไทย การผลิตสื่อภาษาเยอรมันสำหรับคนไทยอาจต้องคำนึงถึงปัญหาของคนไทยในการเรียนภาษาต่างประเทศดังที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้ (วรรณ แสงอร่ามเรือง, 2550 : 1-3)

ปัญหาในการเรียนการสอนภาษาเยอรมันอีกประการหนึ่งคือ นักเรียนเริ่มไม่สนใจในการเรียน จากการประชุมวิชาการในโครงการนโยบายการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของไทย เกี่ยวกับปัญหาด้านต่างๆในการสอนภาษาต่างประเทศ ซึ่งจัดขึ้นเมื่อปี 2545 เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างครูผู้สอนภาษาต่างประเทศจากทั่วประเทศ และได้มีการศึกษาวิจัยในชุดโครงการฐานรากการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 16 โครงการ ศ.ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ หัวหน้าโครงการกล่าวว่า จากข้อมูลพื้นฐาน 5 ภูมิภาคทั่วประเทศ พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนภาษาต่างประเทศ คือ ทักษะการฟัง-การพูด ยังเป็นปัญหาหนัก นอกจากนั้นภาษาเยอรมันที่ใช้ในการสอนในระดับมัธยมก็อยู่ในสถานะที่เด็กนักเรียนเริ่มไม่สนใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558 : ออนไลน์)

จากประสบการณ์การที่ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนที่เลือกเรียนวิชาภาษาเยอรมัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร ผู้วิจัยได้พบปัญหาในการฟังและการพูดของนักเรียนคือ นักเรียนไม่สามารถจับใจความจากการฟัง หรือหากฟังได้แต่ก็ไม่สามารถพูดโต้ตอบได้ นอกจากนั้นจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาเยอรมันในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าครูผู้สอนมักจะมีข้อจำกัดในการสอนและประเมินทักษะการฟังและพูด เนื่องจากในเวลาเรียนจะเน้นไปที่ทักษะการอ่านและเขียน ในขณะที่ทักษะการฟังและพูดจะต้องใช้เวลามาก ทำให้ไม่สามารถประเมินทักษะดังกล่าวได้อย่างเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน

ในปัจจุบันการวัดและประเมินความสามารถทางภาษาของนักเรียนเป็นงานที่สำคัญของครู เพราะการประเมินทำให้นักเรียนรู้ว่าสิ่งใดที่รู้และสิ่งใดที่ยังไม่รู้ รักระดับความสามารถของตัวเอง ผลการประเมินนำไปสู่การปรับปรุงตัวเองทั้งครูและนักเรียน กิ่งแก้ว อารีรักษ์ (2546: 74-80) ได้ให้แนวคิดเรื่องการประเมินทักษะทางภาษาไว้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ครูผู้สอนเป็นผู้ที่แสวงหาวิธีสอนและเทคนิคการสอนภายในชั้นเรียน ให้เกิดความรู้แบบผสมผสาน โดยคาดหวังว่าผู้เรียนจะต้องมีความรู้และทักษะทางภาษา โดยนำความรู้จากกระบวนการเรียนรู้ภาษา ตลอดจนกระบวนการต่างๆ มาผนวกเข้ากับความรู้ที่เกิดขึ้นภายในตน และสามารถใช้ภาษาตามสถานการณ์ต่างๆ ได้จริง ซึ่งเป็นแนวทางการประเมินผลทางภาษาตามสภาพจริง จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะทางภาษา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะการฟัง-พูดของอรนุช ทองทัทธิณ (2550) ที่ศึกษาผลการสอนภาษาเยอรมัน โดยเน้นทักษะการฟัง-การพูดแบบเข้ม ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และวิไลรัตน์ ระทีกมูล และพรณิพา หอมจันทร์ (2549) ที่ได้ศึกษาผลของการสอนภาษาเยอรมัน โดยเน้นการฟังและการออกเสียงที่ถูกต้องในสถานการณ์การสื่อสารที่มีต่อความสามารถด้านฟัง-พูดภาษาเยอรมันของผู้เริ่มเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในการศึกษาวิจัยดังกล่าวมีความหลากหลายในกิจกรรมชั้นการสอน แต่ไม่มีความหลากหลายในการวัดและประเมินผลทักษะการฟัง-พูด และจากการค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการประเมินของปราณี ศรีสวัสดิ์ (2549) เรื่องการพัฒนาเครื่องมือวัดการปฏิบัติทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ระดับช่วงชั้นที่ 2 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีรูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พร้อมทั้งคู่มือที่ครูผู้สอนภาษาเยอรมันหรือผู้ที่สนใจนำไปใช้ได้

จากปัญหาและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพัฒนารูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมุ่งหวังว่าการใช้รูปแบบประเมินจะช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเยอรมันของผู้เรียนให้สูงขึ้น สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันในระดับชั้นต่างๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
4. เพื่อประเมินรูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามลักษณะของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สํารวจสภาพปัญหา และแนวทางในการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสัมภาษณ์ มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในระยะนี้ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาเยอรมัน จำนวน 10 คน ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาเยอรมัน และมีประสบการณ์สอนวิชาภาษาเยอรมัน ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

สภาพปัญหา และแนวทางในการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมัน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประเด็นดังต่อไปนี้

- 2.1 ความสำคัญของการประเมินทักษะการฟังและการพูด
- 2.2 องค์ประกอบทักษะการฟังและการพูด
- 2.3 การประเมินในแต่ละองค์ประกอบ
- 2.4 เกณฑ์การประเมิน
- 2.5 อุปสรรคและปัญหา
- 2.6 แนวทางในการประเมินทักษะการฟังและการพูด

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพปัญหา และแนวทางในการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันของครูผู้สอนวิชาภาษาเยอรมัน

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการร่างรูปแบบการประเมิน ประเมินรูปแบบการประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ และนำรูปแบบการประเมินไปทดลองใช้ (Try-out) ซึ่งมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ ได้แก่

- 1.1 ผู้เชี่ยวชาญสำหรับการประเมินคุณภาพรูปแบบการประเมินประกอบด้วย
  - 1.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน
  - 1.1.2 ผู้เชี่ยวชาญทางภาษาเยอรมัน จำนวน 3 คน
- 1.2 ครูและนักเรียนสำหรับทดลองใช้เกณฑ์การประเมิน ได้แก่ ครูผู้สอนจากโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย จำนวน 2 คน และนักเรียนจากโรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย จำนวน 5 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

รูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของการประเมิน 3) สาระการเรียนรู้ภาษาเยอรมัน มาตรฐานที่ 1.1.2 และตัวชี้วัด 4) วิธีการประเมิน 5) เกณฑ์การประเมิน 6) ผู้ทำการประเมิน และ 7) การรายงานผลการประเมิน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา คือ คุณภาพของรูปแบบการประเมินด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยนำรูปแบบการประเมินไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้รูปแบบการประเมิน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังเรียนวิชาภาษาเยอรมันอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 4 ห้องใน 4 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบอาสาสมัคร (Volunteer Sampling) จากโรงเรียน ปทุมเทพวิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โรงเรียนกัลยาณวัตร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนนักเรียนทั้งหมด 94 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันในสถานการณ์การทักทาย แนะนำตนเองและผู้อื่น สถานการณ์พูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับกิจกรรมยามว่าง งานอดิเรก สถานการณ์สั่งอาหาร และสถานการณ์การชื้อขาย

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยครูผู้ใช้รูปแบบการประเมิน

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาเยอรมันที่ได้ทดลองใช้รูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 4 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตรวจสอบความถูกต้องของผลการประเมินและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการประเมินโดยครูผู้ประเมิน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 ความถูกต้องของรูปแบบการประเมิน และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3.2 ปัญหา อุปสรรคของการใช้รูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินผลทางภาษาตามสภาพจริง หมายถึง การวัดความสามารถทางภาษาโดยตรงที่ใกล้เคียงกับสภาพจริงมากที่สุด ผู้เรียนจะต้องมีความรู้และทักษะทางภาษา โดยนำความรู้จากกระบวนการเรียนรู้ภาษา ตลอดจนกระบวนการต่างๆ มาผนวกเข้ากับความรู้ที่เกิดขึ้นภายในตน และสามารถใช้ภาษาตามสถานการณ์ต่างๆ ได้จริง

2. ทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมัน หมายถึง ทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้เสียง พยางค์ คำศัพท์ ประโยค การสนทนาจนเกิดความเข้าใจจากการฟังและสามารถพูดโต้ตอบได้ การฟังและการพูดจะอยู่ในขั้นแรกของกระบวนการเรียนรู้ภาษาเพื่อพัฒนาไปสู่การเรียนรู้และทักษะอื่นๆ ต่อไป

3. รูปแบบประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมัน หมายถึง เครื่องมือการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมัน ที่ทำให้ทราบระดับความสามารถของผู้เรียนเพื่อนำไปสู่ทักษะการสื่อสารอื่นๆ ต่อไป เป็นรูปแบบการประเมินที่มีความหลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาและความสามารถทางภาษาของผู้เรียน และยังสามารถนำมาใช้ได้ตลอดเวลาในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ทราบพัฒนาการของผู้เรียน และนำไปสู่การเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

4. รูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของการประเมิน 3) สารการเรียนรู้ภาษาเยอรมัน มาตรฐานที่ 1.1.2 และตัวชี้วัด 4) วิธีการประเมิน 5) เกณฑ์การประเมิน 6) ผู้ทำการประเมิน และ 7) การรายงานผลการประเมิน

5. คุณภาพรูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมัน หมายถึง ลักษณะของรูปแบบการประเมินที่มีคุณภาพครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

5.1 ความเหมาะสม (Property) หมายถึง รูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนภาษาเยอรมันตาม

มาตรฐานสาระการเรียนรู้วิชาภาษาเยอรมัน อีกทั้งยังเหมาะสมในด้านเวลา รวมถึงแหล่งผู้ให้ข้อมูล

5.2 ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) หมายถึง รูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์ที่เป็นจริง ประหยัดเวลา และสะดวกต่อการใช้งาน

5.3 ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) หมายถึง รูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันเป็นสิ่งที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้รูปแบบการประเมิน และเป็นประโยชน์ต่อครูและนักเรียนในการพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันของนักเรียน

5.4 ความถูกต้อง (Accuracy) หมายถึง รูปแบบการประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันมีความถูกต้อง สามารถวัดและประเมินตัวชี้วัดที่ต้องการวัด ได้ถูกต้องมีความเป็นปรนัย และครอบคลุมตามที่ตัวชี้วัดต้องการวัด

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้รู้รูปแบบการประเมินที่มีคุณภาพสำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาเยอรมันที่สามารถประเมินทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมัน ได้ตรงกับสภาพความเป็นจริง
2. เป็นสารสนเทศในการพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาเยอรมันของนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ และเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการประเมินทักษะอื่น ๆ